

Konservatisme

Historisk indledning

De to modsætninger socialisme og liberalisme udvikler sig primært i oplysningstiden i 1700-tallet. Forskellige filosoffer havde førhen givet deres bud på ideer om mennesket, men med de to ideologier fik man hermed en "opskrift" på det perfekte samfund for individet. For begges vedkommende havde man tænkt sig frem til de ideelle rammer for mennesket.

Efter den franske revolution i 1789 var der delte meninger om, hvordan situationen i samfundet skulle tackles. For både socialister og liberalister var det ideelt med en revolution, og det var heraf den moderne konservatisme udsprang. I spidsen stod en engelsk parlamentariker, der ønskede at ændre samfundet igennem evolution og ikke revolution. Edmund Burke udgav i 1792 "Reflections on the Revolution in France", hvori han forklarede nødvendigheden af at holde historien og traditionerne for øje, når man ændrer samfundet. "Conservare" er det latinske ord for "bevare", og Burke ønskede altså ikke at revolutionere samfundsformen, men derimod at bevare den, som den var, og ændre den gradvist og evolutionært. Heraf kommer altså orden konservatisme.

Med Edmund Burke kan man også afkræfte en udbredt myte om konservatismen – nemlig at den er reaktionær (modstander af forandring). Konservatismen erkender at alt er foranderligt, men for at optimere samfundsændringerne, må man lære af historien og traditionerne.

I modsætning til socialismen og liberalismen er konservatismen pragmatisk. Den er modstander af at argumentere ud fra ideologiske principper, der kan slås op i en bog, men ser altså hellere en fornuftig stillingtagen fra sag til sag.

Konservatismens grundelementer

En måde at forklare konservatismen på er ud fra de fem begreber; privat ejendomsret, frihed, ansvar, retfærdighed og tolerance.

Konservatismen har som et mål, at individet skal have ret til at eje. Dette gælder både produktionsmidler, materielle goder samt ens krop. Individet er selv herre over sin egen krop, og kan således også sælge den, hvis det mener, det er fordelagtigt – f.eks. i form af arbejdskraft.

Dermed er det i tråd med konservatismen at gå ind for kapitalisme, hvor den private ret til produktionsmidlerne er essentiel. Dog er en vis statslig styring nødvendig for at opretholde rettighederne til at eje og ikke krænke andres frihed.

Hermed kommer det næste begreb – frihed – på banen. Konservatismen byder på en så høj grad af frihed til den enkelte som muligt, dog uden at den personlige frihed krænker andres personlige frihed. Det er f.eks. imod ens egen personlige frihed, at man ikke må gå ud og udøve vold overfor folk, men dette ville samtidig krænke andres frihed. Derfor må der nødvendigvis være en vis begrænsning i denne positive frihed.

Som konservativ kan det være praktisk at skelne mellem to slags friheder: Den positive (liberalistiske) og den negative (den konservative). Den positive frihed er den, der sikrer folk muligheder og goder, men som også kan have en bagside jævnfør førnævnte eksempel, mens den negative kan tolkes som "fravær af tvang". I konservatismen er det altså et mål at have størst mulig fravær af tvang.

Som konservativ har man ikke kun ansvaret for sig selv. Man anser samfundet for en organisme, hvor de enkelte bestanddele ikke kan fungere uafhængigt af hinanden (i modsætning til liberalismen), og derfor bærer man et ansvar for sig selv og resten af samfundet.

Retfærdighed er et flygtigt begreb, som let kan fortolkes forskelligt afhængigt af ens ideologiske grundsyn. En socialist ville f.eks. mene, at det er uretfærdigt, at nogle er rigere end andre, mens en liberalist ville sige, at det ville være uretfærdigt, hvis han ikke måtte være rigere, når nu han havde ydet en ekstra indsats.

Konservatismen kan ikke som socialismen og liberalismen tilslutte sig noget endegyldigt mål i fordelingen af goderne. Derimod er det konservativt, at fordele goderne på en retfærdig måde; dvs. under hensyn til den private ejendomsret, frihed og ansvar. Altså de tre begreber, der tidligere er redegjort for.

Konservatismens tolerance kan deles i to – tolerance over for mål og tolerance overfor midler. Konservatismen er hundrede procent tolerant over for mål og værdier, der strider mod de gængse opfattelser. Der, hvor konservatismen er intolerant, er hvad angår midlerne for at nå målet.

Konservatismen har f.eks. således ikke noget problem med, hvis en vis befolkningsgruppe har et antidemokratisk grundsyn. Konservatismen anerkender, at mennesker er forskellige, og de skal have ret til at have værdier, der strider mod normalen. Dog tager konservatismen afstand fra midler til at nå det mål, hvis midlerne krænker ejendomsretten og friheden!

Hvis man til slut skal sammenligne konservatismen med de to modsætninger socialismen og liberalismen, kan man sige, at konservatismen ikke har noget endegyldigt mål for samfundet. Konservatismen har ikke en tænker, der har sat sig ned og tænkt sig til det ideelle samfund, da det ideelle samfund er en utopi. Da mennesker er forskellige, kan dette ganske enkelt ikke lade sig gøre! Konservative argumenterer ikke ud fra et utopisk synspunkt – men derimod fra en pragmatisk tilgang, hvor man ser på, hvad der er ideelt for mennesket.

Konservatisme i det moderne samfund – hvordan?

Er konservatisme stadig aktuelt, og hvad kan den tilbyde det moderne menneske? Er Det Konservative Folkeparti virkelig konservativt?

Som udgangspunkt vil en konservativ gerne hjælpe de svageste i samfundet. Psykisk syge og handicappede er grupper, der ofte ikke selv er skyld i deres lidelse, og da de ikke kan forsørge sig selv, skal staten træde til.

En konservativ vil altså gerne forsørge dem, der ikke selv kan. Men de, der godt selv kan forsørge sig, har ikke automatisk en rettighed til at modtage ydelser fra staten.

Den velfærdsstat, vi har i dag, omfordeler i en så høj grad, at det strider mod princippet om frihed. Det er fint, at de rigeste i samfundet giver en hånd vil de svageste, men når også en hel middelklasse, der egentlig sidder ret godt i det, skal forsørges, tager det overhånd.

Middelklassen er i dag blevet en så stor del af befolkningen (ca. 80 % alt efter hvordan den defineres), at politikerne ofte glemmer de svageste. Der er flere stemmer i at appellere til en middelklasse på 80 %, end en gruppe af de svageste på 10 %. Derfor er det paradoksalt nok, at valgkampene kommer til at handle om efterløn, SU, dagpenge og andre goder, der bare er endnu et gode til den i forvejen velstillede middelklasse, frem for at handle om de svageste – dem der har allermost brug for sociale ydelser.

Konservatismen i dag vil altså gøre op med det kæmpe store omfordelingscirkus, der efterhånden er blevet bredt accepteret af middelklassen. Konservatismen vil sætte fokus på at hjælpe de svageste i samfundet, frem for at hjælpe en stor gruppe mennesker, der ikke har brug for hjælp.

Dette vil øge den personlige frihed i samfundet – for alle!

Er Det Konservative Folkeparti så konservativt?

Ja, på nogle punkter. Men overordnet set ønsker partiet en opretholdelse af store unødvendige velfærdsgoder, og strider dermed mod konservatismen, hvad angår den personlige frihed.

Alt efter ens eget syn på konservatismen, kan man argumentere for eller imod partiets ståsted. Det er dog i alle henseender vigtigt at holde sig for øje, at konservatisme i dag er konservatisme, og at den defineres ikke af noget parti. Fordi man er et konservativt folkeparti, definerer man ikke automatisk den moderne konservatisme.

Skrevet af: Nikolaj Rask Pedersen, næstformand KU Kolding